

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny-Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SO Anna Czarnecka /spr./

Sędziowie: SO Ryszard Marchwicki

SR del. Magdalena Gogulska

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Kwitowska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015r. w Poznaniu,

na rozprawie

sprawy z wniosku J. S. (1)

przy uczestnictwie H. S.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 4 października 2013r.

sygn. akt: I Ns 33/12

p o s t a n a w i a:

1 uchylić zaskarżone postanowienie w zakresie punktów I, II, IV, V, VI, VII, X, XI i w tej części sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Pile do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego;

II umorzyć postępowanie apelacyjne w zakresie punktów VIII i IX zaskarżonego postanowienia;

III odrzucić apelację w pozostałym zakresie.

/-/ R. Marchwicki /-/ A. Czarnecka /-/ M. Gogulska

UZASADNIENIE

Wnioskodawca domagał się podziału majątku wspólnego J. S. (1) i uczestniczki postępowania H. S..

Postanowieniem z dnia 4 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Pile w punkcie I ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. S. (1) i H. S. wchodzi następujące przedmioty majątkowe: 1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ul. (...), znajdujące się w zasobach (...), o pow. 45,70 m², dla którego to prawa Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 130.000 zł, 2) kwota 2400 zł uzyskana ze sprzedaży samochodu osobowego V. (...) rok produkcji 2003, 3) kwota 1800 zł uzyskana z tytułu wynajmu mieszkania położonego w P. przy ul. (...) za okres od czerwca 2011 r. do lutego 2012 r., 4) zabudowa

kuchenna o wartości 2.000 zł, 5) stół kuchenny o wartości 100 zł, 6) ława kuchenna o wartości 100 zł, 7) komplet talerzy o wartości 200 zł, 8) komplet mebli ogrodowych o wartości 200 zł, 9) kosiarka do trawy o wartości 400 zł, 10) 3 komplety pościeli o wartości 30 zł każdy, 11) odkurzacz o wartości 500 zł, będący w posiadaniu uczestniczki, 12) odkurzacz o wartości 500 zł, będący w posiadaniu wnioskodawcy, 13) samochód osobowy S. (...) rok produkcji 1996 o wartości 1.500 zł, 14) meblościanka-segment o wartości 1.000 zł, 15) ława o wartości 70 zł, 16) dwa fotele o wartości 100 zł każdy, 17) tapczan o wartości 100 zł, 18) maszyna do szycia o wartości 200 zł, 19) półka metalowo-drewniana o wartości 50 zł; **w punkcie II** ustalił, że wartość majątku wspólnego stron na kwotę 141.410 zł; **w punkcie III** ustalił, że udziały w majątku wspólnym stron są równe; **w punkcie IV** dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawcy J. S. (1) i uczestniczki H. S. w ten sposób, że: 1) zaliczył kwoty wymienione w punkcie I ppkt 2) i 3) na poczet udziału uczestniczki w majątku wspólnym, a także przyznał na wyłączną własność uczestniczce H. S. składniki majątku wymienione w punkcie I ppkt od 4) do 11); 2) przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy składniki majątku wymienione w punkcie I ppkt 1) oraz od 12) do 19), **w punkcie V** zobowiązał H. S. do wydania wnioskodawcy przyznaczonych mu składników majątku wymienionych w punkcie I ppkt od 14) do 19) w terminie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia ; **w punkcie VI** zasądził od wnioskodawcy J. S. (1) na rzecz uczestniczki H. S. kwotę 62.915 zł tytułem dopłaty, płatną w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności; **w punkcie VII** oddalił żądanie wnioskodawcy dotyczące ustalenia, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi kwota 60.000 zł zgromadzona na rachunku bankowym w (...) Bank S.A., **w punkcie VIII** oddalił żądanie uczestniczki dotyczące ustalenia, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi roszczenie z tytułu zwrotu nakładów z majątku wspólnego stron na majątek J. S. (2) , **w punkcie IX** umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o zwrot nakładów z majątku wspólnego stron na majątek odrębny H. S., **w punkcie X** kosztami postępowania obciążył wnioskodawcę i uczestniczkę w zakresie faktycznie poniesionym; zaś **w punkcie XI** nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Pile kwotę 810 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Małżeństwo J. S. (1) z H. S. zostało zawarte 13 listopada 1982 r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w P.. W małżeństwie obowiązywał ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej. Nie zostały zawarte żadne umowy małżeńskie.

W trakcie trwania małżeństwa, na podstawie przydziału lokalu mieszkalnego nr (...) z 25 stycznia 2000 r. wnioskodawca i uczestniczka uzyskali spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach (...), dla którego lokalu Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Wartość nieruchomości wynosi 130.000 zł.

W dniu 28 marca 2002 r. uczestniczka otrzymała tytułem odszkodowania od Skarbu Państwa kwotę 31.898,94 zł.

W trakcie trwania małżeństwa H. S. pracowała jako księgowa w (...)i otrzymywała z tego tytułu kwotę ok. 4.000 zł. J. S. (1) osiągał dochód w wysokości ok. 1.000 zł, zdarzały się także okresy w których pozostawał bez pracy. W czasie małżeństwa J. S. (1) posiadał konia, którego utrzymanie wynosiło ok. 500 zł miesięcznie.

W roku 2002 r. J. S. (1) przekazał H. S. środki pieniężne w kwocie 60.000 zł. Otrzymałą kwotę w dniu 28 listopada 2012 r. uczestniczka wpłaciła na rachunek (...). Przedmiotowe środki były przez uczestniczkę inwestowane w fundusze i akcje oraz zostały spożytkowane na bieżące potrzeby rodziny, utrzymanie konia, a także na remont i nakłady poczynione na nieruchomość położoną w P. przy ul. (...), stanowiącą własność J. S. (2) - matki uczestniczki. Z opisanych środków zakupiony został też samochód S. (...).

W okresie od 01 listopada 2002 r. do 17 maja 2011 r. H. S. posiadała w (...) następujące rachunki i lokaty:

1) rachunek (...) nr (...), data otwarcia -1 września 1998 r., saldo rachunku na dzień 17 maja 2011 r. - debet w wysokości 4.738,83 zł,

2) rachunek (...)nr (...), data otwarcia - 21 października 2008 r., saldo rachunku na dzień 17 maja 2011 r.- 0,00 zł,

- 3) rachunek bieżący nr – (...), data otwarcia - 24 lutego 2004 r., data końca -02 czerwca 2009 r.,
  - 4) rachunek bieżący nr- (...), data otwarcia - 30 marca 2007 r., data końca - 02 czerwca 2009 r.
  - 5) rachunek E. walutowe nr (...), data otwarcia - 2 czerwca 2009 r., saldo rachunku na dzień 17 maja 2011 r.- 0,00 EUR,
  - 6) rachunek E. walutowe nr (...), data otwarcia - 2 czerwca 2009 r., saldo rachunku na dzień 17 maja 2011 r.- 0,00 USD,
  - 7) lokata terminowa nr(...)założona na kwotę 11.500 zł, data otwarcia - 22 listopada 2002 r., data końca - 28 listopada 2002 r.
  - 8) lokata terminowa nr (...)założona na kwotę 23.000 zł, data otwarcia - 22 października 2002 r., data końca - 21 listopada 2002 r.
  - 9) lokata terminowa nr (...)założona na kwotę 71.500 zł, data otwarcia - 28 listopada 2002 r., data końca - 02 grudnia 2002 r.
  - 10) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 85.000 zł, data otwarcia - 25 listopada 2004 r., data końca - 02 grudnia 2004 r.
  - 11) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 85.000 zł, data otwarcia - 06 grudnia 2004 r., data końca - 20 grudnia 2004 r.
  - 12) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 500 zł, data otwarcia - 06 października 2006 r., data końca -19 listopada 2007 r.
  - 13) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 500 zł, data otwarcia - 01 grudnia 2006 r., data końca -19 listopada 2007 r.
  - 14) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 10.000 zł, data otwarcia - 13 stycznia 2007 r., data końca - 02 marca 2007 r.
  - 15) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 3.000 zł, data otwarcia -17 lutego 2007 r., data końca - 02 marca 2007 r.
  - 16) lokata terminowa nr (...) założona na kwotę 500 zł, data otwarcia - 05 czerwca 2007 r., data końca -19 listopada 2007 r.
- H. S. i J. S. (1) w dniu 05 sierpnia 2008 r. zaciągnęli w (...) pożyczkę w kwocie 20.000 zł na podstawie umowy nr (...). Pożyczka została w całości spłacona dnia 25 stycznia 2012r.

W roku 2008 małżonkowie zakupili samochód osobowy marki V. (...) rok produkcji 2003.

Na skutek pozwu złożonego przez H. S., wyrokiem z dnia 17 maja 2011r. w sprawie o sygn. akt XIV C 133/11 Sąd Okręgowy w P.orzekł o rozwiązaniu małżeństwa wnioskodawcy i uczestniczki przez rozwód bez orzekania o winie.

W skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki na dzień rozwiązania małżeństwa wchodziły następujące przedmioty i ruchomości:

- 1)zabudowa meblowa kuchenna o wartości 2.000 zł, 2) stół kuchenny o wartości 100 zł, 3) ława kuchenna o wartości 100 zł, 4) komplet talerzy o wartości 200 zł, 5) komplet mebli ogrodowych o wartości 200 zł, 6) kosiarka do trawy o wartości 400 zł, 7) 3 komplety pościeli o wartości 30 zł każdy, 8) odkurzacz o wartości 500 zł, będący w posiadaniu uczestniczki, 9) odkurzacz o wartości 500 zł, będący w posiadaniu wnioskodawcy, 10) samochód osobowy S. (...) rok produkcji 1996 o wartości 1.500 zł, 11) meblościanka - segment o wartości 1.000 zł, 12) ława o wartości 70 zł, 13)

2 fotele o wartości 100 zł każdy, 14) tapczan o wartości 100 zł, 15) maszyna do szycia o wartości 200 zł, 16) półka metalowo-drewniana o wartości 50 zł. Za wyjątkiem jednego odkurzacza oraz samochodu S. (...) wszystkie składniki majątku wspólnego pozostają we władaniu H. S..

W okresie od czerwca 2011 r. do lutego 2012 r. H. S. oddawała w najem lokal mieszalny przy ul. (...) w P. i otrzymała z tego tytułu kwotę 1.800 zł; po 200 miesięcznie.

W dniu 29 lipca 2012 r., za pośrednictwem komisju samochodowego, H. S. sprzedała samochód osobowy marki V. (...) za cenę 2.400 zł. W chwili sprzedaży pojazd miał uszkodzoną skrzynię biegów oraz rozrząd silnika.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, częściowo zgodnych twierdzeń wnioskodawcy i uczestniczki przedstawionych w toku całego postępowania; zeznań uczestniczki H. S., zeznań świadków: A. S. (1), J. J., K. Ż., A. J., oraz akt postępowania Sądu Okręgowego w P. o sygn. XIV C 133/11, w sprawie z powództwa H. S. przeciwko J. S. (1) o rozwód.

Sąd wskazał, że podstawowe elementy stanu faktycznego jak np. to czy i do kiedy istniało małżeństwo stron, jakie są główne elementy majątku wspólnego, były niesporne. W trakcie postępowania strony zgodnie przyznały, że wartość należącego do nich spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ul. (...) wynosi 130.000 zł. Ponadto na rozprawie w dniu 25 września 2013 r. strony ostatecznie uzgodniły jest skład przedmiotów i ruchomości wchodzących w skład ich majątku oraz zgodnie ustaliły, który z przedmiotów powinien zostać przyznany określonej stronie.

Sąd za wiarygodne uznał zeznania przesłuchanych w sprawie świadków: J. J., K. Ż., A. J. oraz A. S. (1). Świadkowie wypowiadali się na okoliczność kwoty, za jaką sprzedany został należący do stron samochód V. (...) oraz jego stanu technicznego w chwili sprzedaży. Zeznania świadków były spójne, przekonujące i korelowały ze sobą wzajemnie oraz z twierdzeniami H. S., w czym Sąd ocenił je jako obiektywne i miarodajne. Dodatkowo wiarygodność świadków potwierdził dokument w postaci faktury VAT marża z dnia 29 lipca 2012 r.

Zeznania świadków Z. F. oraz E. P. zostały przez Sąd pominięte przy ustaleniu stan faktycznego sprawy, albowiem dotyczyły głównie okoliczności związanych z nakładami poczynionymi na nieruchomość znajdującą się w P. przy ul. (...), co do których nakładów w toku postępowania wnioskodawca cofnęła swoje roszczenie.

Sąd I instancji dał również w całości wiarę zeznaniom złożonym przez uczestniczkę H. S.. Jej zeznania korelowały z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy i z zeznaniami świadków.

Wyjaśnieniom złożonym przez wnioskodawcę Sąd dał wiarę tylko w kwestiach, które były pomiędzy stronami niesporne.

Dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy oraz sprawy Sądu Okręgowego w P. o sygnaturze XIV C 133/11 nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności.

Przystępując do rozważań nad ustalonym przez siebie stanem faktycznym Sąd I instancji przywołując treść art. 31 krio, art. 46 krio wskazał, że proceduralnymi przepisami regulującymi kwestie podziału majątku są przepisy art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 617 i n. k.p.c. Jako zasadę przyjmuje się, że w toku postępowania o podział majątku wspólnego rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej. Przedmiot podziału stanowi zaś majątek według stanu z daty dokonywania podziału, a więc jego przedmiotem objęte są składniki majątkowe należące do niego w dacie ustania wspólności i jednocześnie istniejące w chwili dokonywania podziału.

Sąd zważył, że poza sporem było, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ul. (...), o wartości 130.000 zł. Pomędzy stronami nie było również sporu

co do tego, że wskazane mieszkanie powinno przypaść wnioskodawcy. Mając powyższe na uwadze Sąd przyznał zatem prawo do lokalu na wyłączną własność J. S. (1).

Nadto na rozprawie w dniu 25 września 2013 r. wnioskodawca i uczestnika postępowania doszli ostatecznie do porozumienia w zakresie ruchomości stanowiących ich wspólny majątek. Byli małżonkowie uzgodnili zarówno wartość jak i to, który ze składników majątku winien przypaść J. S. (1), a który H. S.. Również w tym zakresie Sąd nie widział podstaw, aby nie uwzględnić woli stron.

Sąd wskazał, że kwestią sporną i wymagającą wyjaśnienia było rozliczenie jako składników majątku wspólnego stron pieniędzy uzyskanych przez H. S. ze sprzedaży należącego do stron samochodu osobowego V. (...) oraz kwoty uzyskanej przez uczestniczkę z tytułu wynajmu mieszkania stron za okres od czerwca 2011 r. do lutego 2012 r.

Sąd zważył, że przy dokonywaniu podziału majątku nie uwzględnia się tych przedmiotów, które były objęte wspólnością i zostały w czasie trwania wspólności ustawowej lub po jej ustaniu zużyte w wyniku normalnego ich używania lub zbyte zgodnie z przepisami o zarządzie wspólnym (art. 36-40 Krio). Natomiast uwzględnia się (rachunkowo) przedmioty majątkowe, które zostały bezprawnie zbyte, zniszczone, zużyte lub roztrwonione przez małżonków.

We wniosku inicjującym postępowanie wnioskodawca wskazał, że jednym ze składników majątku wspólnego stron jest samochód osobowy V. (...) z 2003 r. o wartości 18.000 zł. W odpowiedzi na wniosek H. S. podała, że samochód został przez nią sprzedany i uzyskała z tego tytułu kwotę 2.000 zł. W toku postępowania Sąd ostatecznie ustalił, na podstawie zeznań świadków, faktury VAT marża oraz twierdzeń uczestniczki, że kwota jaką uzyskała ze sprzedaży auta wynosiła 2.400 zł. Biorąc pod uwagę stan techniczny i uszkodzenia pojazdu Sąd uznał, że jest to prawdziwa kwota, za jaką pojazd został sprzedany. Twierdzenie H. S. zostało uwiarygodnione zgodnymi zeznaniami świadków, a wnioskodawca nie przedstawił żadnego dowodu na potwierdzenie, że kwota ze sprzedaży była wyższa. Stąd też właśnie kwotę 2.400 zł należało zaliczyć na poczet udziału uczestniczki w majątku wspólnym, gdyż nie kwestionowała ona, że nie rozliczyła się wcześniej z wnioskodawcą z uzyskanej ceny.

Co do kwoty uzyskanej przez H. S. z tytułu wynajmu mieszkania za okres od czerwca 2011 r. do lutego 2012 r. to również w tej części istniał między stronami spór odnośnie tego, jaką faktycznie kwotę z tego tytułu uzyskała uczestniczka. Sąd wskazał, że obowiązek rozliczenia się z uczestnikiem z pobranej kwoty wynikał z art. 207 k.c. Biorąc pod uwagę wynik postępowania dowodowego Sąd przychylił się do stanowiska H. S., że była to kwota 200 zł miesięcznie. Potwierdza to w szczególności umowa z dnia 01 grudnia 2010 r., a także zeznania A. S. (1). Tymczasem dokumenty przedłożone przez J. S. (1) oraz zaprezentowane stanowisko okazały się niewystarczające do uznania, że wnioskodawca należycie wykazał, że kwota otrzymana przez H. S. była wyższa. Sąd przyjął zatem, że uzyskana kwota wyniosła 1.800 zł (9 miesięcy x 200 zł) i również w tym wypadku podlegała ona zaliczeniu na poczet udziału uczestniczki.

Wszystkie powyższe ustalenia związane ze składem i wartością poszczególnych elementów majątku wspólnego znalazły odzwierciedlenie w punkcie I i II postanowienia, przy uwzględnieniu, że wartość całego majątku stron po zsumowaniu wyniosła 141.410 zł.

Sąd, powołując się również na treść art. 43 § 1 krio podniósł, że w niniejszej sprawie wniosek o ustalenie nierównych udziałów złożyła H. S., ale argumentacja uczestniczki w tym zakresie nie wykazała ziszczenia się któregokolwiek z warunków wynikających z tego przepisu. H. S. nie wykazała, żeby wnioskodawca zarobione pieniądze tracił, bądź nie przekazywał ich na rzecz rodziny, ewentualnie przeznaczał je na alkohol czy też hazard. Sam fakt, że J. S. (1) zarabiał mniejsze kwoty niż uczestniczka nie uzasadnia domagania się ustalenia nierównych udziałów w majątku. Tak samo nie uzasadnia posiadanie przez wnioskodawcę konia - jego życiowej pasji. W ocenie Sądu nie zaistniały przesłanki w postaci takich kwalifikacji zachowania drugiego małżonka oraz spowodowanych przez niego takich stanów rzeczy, które stanowiłyby przyczynę ustalenia niższej wartości majątku wspólnego niż ta, która wystąpiłaby, gdyby postępował właściwie. Ponadto nie wykazano nieprawidłowego, czy też uporczywego nie przyczyniania się do zwiększenia majątku

wspólnego. Sąd przyjął zatem, iż w okolicznościach sprawy nie zachodzą ważne powody w rozumieniu art. 43 § 2 Krio, które stanowią niezbędną przesłankę ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym (pkt III postanowienia).

W pkt IV postanowienia Sąd Rejonowy uwzględniając zgodne ustalenia wnioskodawcy i uczestniczki w tym zakresie, przyznał konkretne składniki majątku wspólnego poszczególnym stronom. W punkcie zaś V Sąd zobowiązał H. S. do wydania znajdujących się w jej posiadaniu ruchomości przyznanych na rzecz wnioskodawcy (art. 624 k.p.c.), w terminie dwóch tygodni od daty uprawomocnienia się postanowienia, o co również zgodnie wniosły strony.

Sąd podniósł również, że należną H. S. spłatę w kwocie 62.915 zł, zasądzoną w pkt VI postanowienia, obliczył w następujący sposób: całość majątku wspólnego jest warta – po zsumowaniu 141.410 zł. Zatem - w finalnym rozliczeniu – każdy z małżonków winien władać majątkiem o wartości 70.705 zł. Skoro zatem wnioskodawcy w pkt IV postanowienia przyznany został majątek o łącznej wartości 133.620 zł, a uczestniczce o wartości 7.790 zł, to celem wyrównania wartości majątku H. S., J. S. (1) winien dopłacić jej kwotę 62.915 zł (70.705 zł - 7.790 zł). Ustalając termin płatności tejże kwoty, Sąd I instancji wziął pod uwagę interesy obu stron, a w szczególności ich obecną sytuację materialną i życiową.

Sąd wskazał także, że w toku postępowania J. S. (1) domagał się ustalenia, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi także oszczędności w kwocie 60.000 zł, zgromadzone na rachunku bankowym w (...) Bank S. A. Sąd Rejonowy przedmiotowy wniosek oddalił. Sąd ustalił co prawda, że w 2002 r. J. S. (1) przekazał żonie środki pieniężne we wskazanej wysokości, jednakże analiza przedłożonych historii rachunków bankowych uczestniczki prowadziła do uznania, że środki te zostały w całości zużyte na zaspokojenie potrzeb rodziny (m.in. bieżące utrzymanie, remonty, zakup samochodu S. (...), utrzymanie konia J. S. (1)), zatem zgodnie z art. 45 § 1 krio nie podlegają one zwrotowi. Nadto wszystkie rachunki posiadane przez H. S. na dzień rozvodu stron wskazywały saldo zerowe albo nawet ujemne.

Zdaniem Sądu I instancji niezasadne okazało się także roszczenie H. S. o zaliczenie w skład majątku wspólnego roszczenia z tytułu zwrotu nakładów z majątku wspólnego stron na majątek matki uczestniczki J. S. (2). Sąd przywołując treść art. 567 § 1 k.p.c. zważył, że żądanie uczestniczki podlegało oddaleniu jako niewykazane- poza własnymi twierdzeniami uczestniczka nie przedstawiła żadnych dowodów na podnoszone okoliczności.

Z racji natomiast tego, że w toku postępowania wnioskodawca cofnął wniosek w zakresie dotyczącym ustalenia i rozliczenia nakładów poczynionych na nieruchomość położoną przy ulicy (...), Sąd w pkt IX postanowienia umorzył postępowanie w tym zakresie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Mając również na względzie powyżej powołaną zasadę, w pkt XI postanowienia Sąd nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Pile kwotę wynagrodzenia przyznaną instytucji bankowej za przedłożenie do sprawy żądanych na wniosek J. S. (1) dokumentów, które to wynagrodzenie polecono tymczasowo wypłacić ze środków Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł wnioskodawca zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego zmianę i ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi kwota 18.000 zł z tytułu sprzedaży samochodu W., rozliczenie oszczędności w kwocie 60.000 zł i pobieranego przez uczestniczkę czynszu najmu oraz zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zobowiązanie wnioskodawcy do zapłaty na rzecz uczestniczki postępowania kwoty 30.000 zł tytułem dopłaty, a nie ponad 60.000 zł, gdyż taka kwota jest rażąco zawyżona. Apelujący wniósł również o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za I i II instancję.

Apelujący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1) błąd ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego postanowienia i mający istotny wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż oszczędności w kwocie 60.000 zł zgromadzone bankowym w (...) Bank S.A. zostały w całości zużyte na zaspokojenie potrzeb rodziny (remonty czy też utrzymanie konia), w sytuacji gdy po

przekazaniu ww. oszczędności nie były przeprowadzane w domu stron żadne większe remonty, gdyż wszelkie prace remontowo- budowlane zostały przeprowadzone przed rokiem 2003r. (wybudowanie stajni, wiaty, garażu), pieniądze te na następny dzień zostały wpłacone na rachunek uczestniczki postępowania i przez nią inwestowane,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego postanowienia i mający istotny wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż w skład majątku wspólnego wchodzi kwota 2400 zł ze sprzedaży samochodu osobowego V. (...) rok prod. 2003, w sytuacji gdy cena ta nie odpowiada stanowi pojazdu na datę uprawomocnienia się wyroku rozwodowego, a na datę dokonywania podziału majątku,

3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego postanowienia i mający istotny wpływ na jego treść, a polegający na pominięciu faktu, iż uczestniczka postępowania pobierała co miesiąc kwoty po 1000 zł z tytułu najmu mieszkania i z których to kwot nie rozliczyła się z wnioskodawcą. W tym zakresie Sąd również pominął dowód z nagrania na płycie CD.

4) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego postanowienia i mający istotny wpływ na jego treść, a przyjęciu iż utrzymanie miesięczne konia to kwota 500 zł, gdy nie zostało to poparte żadnymi dowodami, w sytuacji gdy utrzymanie konia wnioskodawcy to kwota 1500 zł rocznie,

5) naruszenie prawa procesowego:

- art. 227 i 233 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z płyty CD, na której została nagrana rozmowa wnioskodawcy z osobą wynajmującą lokal mieszkalny w P. przy ul. (...), gdzie wyraźnie słychać, jak ów mężczyzna przyznaje, iż płaci uczestniczce postępowania, nie mniej niż 1000 zł za wynajem,

- art. 31 § 2 krio poprzez nieustalenie, czy zostały zgromadzone, czy wchodzi w skład majątku wspólnego środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że nie jest prawdą, iż nakłady poczynione na majątek matki uczestniczki postępowania - J. S. (2) to jedynie kwota 5.000 zł. Wnioskodawca bowiem własnoręcznie wykonywał wszelkie prace remontowo-budowlane polegające na ociepleniu domu, zrobieniu dachu, wymianie okien, a ponadto renowacji wnętrza domu, tj. położenie płytek, malowanie ścian.

W ocenie wnioskodawcy również kwota przyjęta na utrzymanie konia wnioskodawcy (500 zł co msc) jest nieprawdziwa. Wnioskodawca trzymał bowiem konia w przydomowej stajni, sam kupował owies, siano i słomę, gdzie rocznie kwota ta wynosiła najwyżej 1.500 zł rocznie: 1,5 tony (cena tony -350 zł), 150 balotów siana (cena 1 balotu - 2 zł), 150 balotów słomy (cena baloty słomy-3 zł).

Apelujący podniósł również, że nie zgadza się z ustaloną przez Sąd ceną obu samochodów, które wchodziły w skład majątku wspólnego. Należy wskazać, że samochód osobowy marki V. (...) ma rynkową wartość 18.000 zł, nie zaś jak podała uczestniczka postępowania jego cena w dniu sprzedaży wynosiła 2.400 zł. Sąd oparł swoje stanowisko na zeznaniach świadków i syna wnioskodawczyni. Zdaniem skarżącego podana cena została zaniżona celowo, aby opłacić jak najniższy podatek do Urzędu Skarbowego. Ponadto na datę uprawomocnienia się wyroku rozwodowego stan tego samochodu był dobry i według takiego stanu winien być samochód wyceniony.

Zdaniem wnioskodawcy także stanowisko uczestniczki postępowania w zakresie dochodów wnioskodawcy jest nieprawdziwe. Wnioskodawca był co prawda zatrudniony na podstawie umowy o pracę za wynagrodzeniem 1.000 zł, jednakże pracował on wówczas w firmie należącej do prywatnego przedsiębiorcy, a doświadczenie życiowe niejednokrotnie pokazuje, że prywatni przedsiębiorcy podpisują z pracownikami umowę na najniższe wynagrodzenie, aby uniknąć płacenia wysokich składek emerytalnych. Tak było też w przypadku wnioskodawcy, który faktycznie zarabiał około 2.000 zł, a bywały nawet okresy, gdzie zarabiał więcej niż uczestniczka postępowania. Z powyższych okoliczności wynika zatem, że zasądzona przez Sąd kwota 60.000 zł tytułem dopłaty od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania jest zawyżona i powinna wynosi 30.000 zł.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W trakcie rozprawy apelacyjnej 9 stycznia 2015r. pełnomocnik wnioskodawcy cofnął apelację w zakresie punktów VIII i IX zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje;

Apelacja wnioskodawcy zasługiwała częściowo na uwzględnienie, częściowo była niedopuszczalna, a częściowo postępowanie apelacyjne podlegało umorzeniu.

Sąd Rejonowy poczynił częściowo prawidłowe ustalenia faktyczne w zakresie składników majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki, objętych punktem I zaskarżonego postanowienia. Rozstrzygnięcie to nie obejmuje jednak wszystkich składników tego majątku, a ponadto część dokonanych ustaleń, okazała się niewystarczająca dla prawidłowego rozstrzygnięcia.

Rację miał Sąd I instancji, że strony były zgodne co do tego, że wymienione w punkcie I zaskarżonego postanowienia składniki stanowią ich majątek wspólny. Zastrzeżeń nie budziła też w większości wartość tych składników i sposób ich podziału. W szczególności, strony były zgodne co do wartości i podziału spółdzielczego prawa do lokalu. Nie budzi zastrzeżeń dokonanie podziału majątku zgodnie z wolą stron, ale wobec tego, że na skutek apelacji uczestnika, konieczna okazała się ocena składników majątku o znacznej wartości, które częściowo nie były brane pod uwagę, a dodatkowo uczestnik kwestionuje wysokość dopłaty, ostatecznie podział majątku wymaga ponownej całościowej analizy.

Częściowo na uwzględnienie zasługiwały zarzuty określone jako błędne ustalenia faktyczne. Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut określony jako naruszenie prawa procesowego – art. 227 k.p.c. i 233 k.p.c. przez pominięcie dowodu z płyty CD.

Nie miał racji apelujący, kwestionując przyjętą przez Sąd Rejonowy wartość samochodu S. (...), kwotę 2.400 zł ze sprzedaży samochodu V. (...) i kwotę 1.800 zł uzyskaną z tytułu najmu mieszkania.

Co do samochodu marki I. należy stwierdzić, że to wnioskodawca wskazał jego wartość, uczestniczka kwotę tę zaakceptowała, zatem zasadnie przyjął Sąd Rejonowy, że jest to kwota nie budząca zastrzeżeń (k. 2,61).

Co do środków uzyskanych ze sprzedaży samochodu V. (...), dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów w tym zakresie nie budzi żadnych zastrzeżeń. Przede wszystkim zaznaczyć należy, że istotna dla rozstrzygnięcia jest faktycznie uzyskana kwota ze sprzedaży pojazdu, a nie ta, którą można potencjalnie uzyskać. Zatem wystarczający okazał się dokument sprzedaży, poparty dodatkowo zeznaniami świadka (k. 94-95, 102, 220-221).

Co do kwoty uzyskanej z najmu mieszkania spółdzielczego stwierdzić należy, że do akt sprawy złożona została umowa z 1 grudnia 2010r. (k. 90), wskazująca wysokość uzgodnionego wówczas czynszu najmu, a nadto zgodne zeznania uczestniczki i świadka A. S. potwierdzają wysokość kwoty uzyskanej z tego tytułu za okres objęty nin. postępowaniem (k. 95, 221-222). Jeżeli wnioskodawca przeczył okolicznościom wykazanym przez uczestniczkę, jego obciążał dowód w tym zakresie. Zasadnie uznał Sąd Rejonowy, że przedstawiona płyta z nagraniem jest dowodem mało wiarygodnym. Wnioskodawca był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, a zatem winien skorzystać z dowodu o zdecydowanie większej mocy - z zeznań świadka, którego rozmowa została nagrana. Było to tym bardziej celowe, że z twierdzeń świadka A. S. wynikało, że to osoba wskazana w pisemnej umowie stron – M. B. była ostatnim najemcą mieszkania (k. 95).

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia na obecnym etapie postępowania miały ustalenia w zakresie kosztów utrzymania konia, choć nie można wykluczyć potrzeby bliższego wyjaśnienia tej okoliczności przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Zasadny był zarzut uczestnika, dotyczący kwoty 60.000 zł jako składnika majątku wspólnego o tyle, że ustalenia Sądu Rejonowego w tym zakresie i dokonana ocena prawna jest niewystarczająca.

Materiał dowodowy wskazuje na to, że wnioskodawca przekazał uczestniczce 60.000 zł i kwota ta została przez nią wpłacona w formie lokaty terminowej w łącznej kwocie 71.500 zł 28 listopada 2002r. do Banku (...) S.A. oraz niezwłocznie w całości wypłacona przez uczestniczkę (k. 100). Nie można w przypadku znaczącej kwoty, bez dokonania głębszej analizy, poprzestać na wyprowadzeniu lakonicznego, ale daleko idącego wniosku, że środki zostały zużyte na potrzeby rodziny, utrzymanie konia, remont i nakłady poczynione na nieruchomości nie stanowiącą własności małżonków. Należało mieć na uwadze, że uczestniczka to osoba pracująca w banku, w którym założyła lokatę, a więc znająca zasady gromadzenia środków na rachunkach bankowych i lokatach. Nie zostały wyjaśnione zasady spornej lokaty, a zasady logiki i doświadczenia życiowego wskazują na to, że nie jest racjonalnym zachowaniem likwidacja lokaty po kilku dniach od jej założenia, gdy nie zachodzi nagle konieczność życiowa, lecz jedynie potrzeba korzystania z uzyskanych środków przez dłuższy okres (wg. twierdzeń uczestniczki do 2008r. – k. 221). Niejasny jest charakter uczynionych nakładów na nieruchomość matki uczestniczki. Wnioskodawca tymczasem zaprzeczał twierdzeniom uczestniczki co do sposobu zagospodarowania tej kwoty (k. 175, 221). W tych okolicznościach wyprowadzony przez Sąd Rejonowy wniosek co do kwoty 60.000 zł, która wchodziła w skład majątku wspólnego, należy ocenić jako całkowicie dowolny.

Rację ma apelujący, zarzucając naruszenie art. 31 § 2 k.r.o.

Zgodnie z treścią art. 31 k.r.o. do majątku wspólnego należą zarówno środki zgromadzone faktycznie na rachunku otwartym (OFE), jak i przekazywane w części do ZUS na osobne subkonto (waloryzowane) (por. T. Sokołowski Komentarz do art. 31 k.r.o. Lex). Sposób podziału środków z funduszy emerytalnych reguluje ustawa z 28 sierpnia 1997r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2013. 989 t.j. Rozdział 12).

Sąd Okręgowy ustalił, że zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka gromadzili środki na rachunku takich funduszy, czego Sąd I instancji nie zbadał. Tymczasem zgodnie z treścią art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Zatem ustalenia w tym zakresie czyni sąd z urzędu, bez względu na wnioski stron.

W konsekwencji, stwierdzić należało, że Sąd Rejonowy dokonując lakonicznej oceny w zakresie kwoty 60.000 zł oraz nie dokonując żadnych ustaleń co do środków zgromadzonych przez byłych małżonków na funduszach emerytalnych, nie zbadał podstawy materialnej żądania, która sprowadza się w przypadku postępowania o podział majątku wspólnego do rozliczenia całości stosunków majątkowych między małżonkami, a zatem nie rozpoznał istoty sprawy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego pojęcie istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialno prawnego i zachodzi w sytuacji, gdy sąd nie zbadał podstawy materialno prawnych dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych (por. wyrok S.N. z 26 stycznia 2011r. IV CSK 299/10, post. S.N. z 13 marca 2014r. I CZ 7/14).

W okolicznościach sprawy należy wskazać, że stwierdzona wadliwość orzeczenia wywołuje ten skutek, że nieaktualne staje się dokonane przez Sąd Rejonowy rozliczenie z tytułu podziału majątku. Dodatkowo, z uwagi na wartość składników majątku, które wymagają oceny, nie można wykluczyć innego, niż przyjął Sąd Rejonowy, sposobu dokonania podziału, uwzględniającego korzystne dla stron rozliczenia finansowe, gdy się dodatkowo zważy, że sytuacja majątkowa wnioskodawcy i uczestniczki zasadniczo różni się.

W tej sytuacji, respektując dodatkowo konstytucyjną zasadę co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w ocenie Sądu Okręgowego, celowym było uchylenie w części (punkty I, II, IV, V, VI, VII, X, XI) zaskarżonego apelacją postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcia w zakresie kosztów w instancji odwoławczej (art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 108 §

2 k.p.c.). Apelacja w zakresie punktu III zaskarżonego postanowienia podlegała odrzuceniu z uwagi na brak interesu wnioskodawcy w jej zaskarżeniu czyli tzw. gravamen (art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c.), a w zakresie punktów VIII i IX zaskarżonego postanowienia, umorzono postępowanie apelacyjne wobec cofnięcia apelacji w tym zakresie (art. 391 § 2 k.p.c.).

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd I instancji ustali pełen skład i wartość majątku wspólnego, uwzględniając wskazania Sądu Okręgowego, a następnie, stosownie do wniosków stron i okoliczności sprawy, dokona jego podziału i rozliczeń.

/-/ R. Marchwicki /-/ A. Czarnecka /-/ M. Gogulska